

2. Hovedpunkter i lovforslaget

2.1. De bevaringsværdige bygninger

Inden 1997 anvendtes begrebet »bevaringsværdige bygninger« ikke i lovgivningen. Med § 17 som blev indført i loven om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer fastslås det hovedprincip, at det er kommunalbestyrelserne, der træffer beslutning om, hvilke bygninger der er bevaringsværdige. Det følger af bestemmelsen, at en bygning er »bevaringsværdig« enten når den er optaget som bevaringsværdig i en kommuneplan, eller når den er omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller byplanvedtægt.

Når kommunalbestyrelsen har udpeget en bygning som bevaringsværdig i kommuneplanen, følger det af § 18 i bygningsfrednings- og bevaringsloven, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at foretage offentliggørelse af ejerens eventuelle nedrivningsønske, før kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse til nedrivningen. Senest 2 uger efter udløbet af den fastsatte offentlighedsperiode skal kommunalbestyrelsen meddele ejeren, om nedrivningen kan tillades, eller om kommunalbestyrelsen ved nedlæggelse af et foreløbigt forbud efter planlovens § 14 agter at iværksætte udarbejdelse af en bevarende lokalplan, hvorved bygningen kan sikres som bevaringsværdig.

En bygning som er bevaringsværdig, fordi den er omfattet af et forbud mod nedrivning i en byplanvedtægt eller lokalplan, må ikke nedrives, ombygges eller på anden måde ændres uden kommunalbestyrelsens tilladelse ifølge planlovens § 15, stk. 2, nr. 14 og § 18. Disse bevaringsværdige bygninger er derfor ikke omfattet af reglerne om offentliggørelse i § 18 i bygningsfrednings- og bevaringsloven.

Kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation fra byplanvedtægten/lokalplanen, hvis dispensationen ikke er i strid med principperne i planen, jf. planlovens §§ 19 – 20. Ejere og brugere i det område, som omfattes af planen, skal have skriftlig orientering om dispensationssagen. Det samme gælder naboere og andre interesserede samt de foreninger og lignende med lokalt tilhørsforhold, som overfor kommunalbestyrelsen skriftligt har fremsat anmodning om at blive orienteret om dispensationsansøgningen. For sådanne bygninger gælder endvidere planlovens § 49 om ejernes mulighed for at kræve offentlig overtagelse ved nægtelse af nedrivningstilladelse.

Muligheden for at udpege bevaringsværdige bygninger i kommuneplanen er indtil videre kun bragt i anvendelse af et meget begrænset antal kommuner. Samtidig har de sidste ti års økonomiske situation afstedkommet et stærkt pres på de godt 300.000 beva-

ringsværdige bygninger over hele landet. Mange af disse bygninger bliver moderniseret, ligesom om- og tilbygninger bliver gennemført med tab af bygningskulturelle værdier til følge; som regel fordi der mangler planlægning og oplysning på området. Det er derfor fundet nødvendigt at fremme kommunalbestyrelsens stillingtagen til, om der i den enkelte kommune skal udpeges bevaringsværdige bygninger efter § 17 i loven om bygningsfredning og bevaring. Endvidere kan der være behov for, at miljø- og energiministeren i et mindre antal situationer udpeger en bygning som bevaringsværdig.

Lovforslaget tager udgangspunkt i den eksisterende arbejdsdeling mellem staten, der har ansvaret for de fredede bygninger, og kommunerne, der har ansvaret for de bevaringsværdige bygninger. Lovforslaget ændrer ikke på det forhold, at det som hovedregel er kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke bygninger der findes bevaringsværdige.

For det første foreslås som en ny § 21 a i bygningsfrednings- og bevaringsloven, at miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelserne er forpligtede til at træffe beslutning efter den gældende § 17 om, hvilke bygninger i kommunen som er bevaringsværdige. Kommunalbestyrelsens beslutning får retsvirkning efter § 18 i bygningsfrednings- og bevaringsloven. Kommunalbestyrelserne vælger selv det faglige grundlag for sin beslutning.

I de kommuner, som har fået udarbejdet et kommuneatlas, eksisterer der et umiddelbart anvendelig grundlag for en kommunal beslutning. Med mindre den enkelte kommune ønsker at korrigere dette grundlag, hvad der står den enkelte kommune frit for, kan resultatet heraf således umiddelbart danne grundlag for den kommunale beslutning. Miljø- og energiministerens bemyndigelse agtes alene bragt i anvendelse over for kommuner, der har fået eller senere får udarbejdet et kommuneatlas.

De kommuneatlas, der udarbejdes i dag, udarbejdes efter ønske fra de pågældende kommuner og finansieres af Skov- og Naturstyrelsen (ca. 75 procent) sammen med den enkelte kommune (ca. 25 procent). Der er tale om kommuner, som her anvender ressourcer på at få sat fokus på kommunernes bevaringsværdier igennem udarbejdelse af kommuneatlas og som dermed får et godt grundlag for udpegelsen af bevaringsværdige bygninger, og det er forventningen, at det vil være i overensstemmelse med kommunernes ønsker, at kommuneatlasset anvendes aktivt i bevaringsarbejdet.

For det andet foreslås som en ny bestemmelse (§ 19) i bygningsfrednings- og bevaringsloven, at miljø- og